

Rahandusministeerium

Planeeringute osakond
Suur-Ameerika 1, Tallinn 10122
info@rahandusministeerium.ee
triin.lepland@fin.ee

Meie: 22.01.2021 nr 1-4/21.01/1
Teie: 30.11.2020 nr 15-1/5750-3

MTÜ Liivi Lahe Kalanduskogu vastus Rahandusministeeriumi 30.11.2020 vastuskirjale nr 15-1/5750-3 seoses Eesti mereala planeeringu põhilahendusele esitatud ettepanekutega

Käesolevaga esitab MTÜ Liivi Lahe Kalanduskogu enda vastuväited ja küsimused seoses Teie 30.11.2020 vastuskirjaga.

Meie vastuväited, küsimused ja ettepanekud on alljärgnevad:

1. Vastuväide

I. Sissejuhatus

RM: „Mereala planeeringu koostamise käigus on läbi viidud mitmeid täiendavaid analüüse ja uuringuid (vt <http://mereala.hendrikson.ee/uuringud.html>), mis koondavad erinevates teemades Eesti mereala tervikpildi. /.../ Rõhutame, et mõjude hindamise eksperdid on koondhinnanguna, vaadeldes ka mõjude kumulatiivsust, jõudnud seisukohale, et strateegilisel tasandil hinnates ei kaasne planeeringu elluviimisega olulisi negatiivseid mõjusid, sh ebasoodsaid mõjusid Natura 2000 aladele.“ (lk 2)

Vastuväited

Viidatud KSH alusanalüüside ja uuringute nimekirjas puuduvad uuringud seoses planeeringuala merepõhja elustikuga või kalastikuga. Toote oma vastuskirja hilisemas osas välja (lk 11), et KSH koostamisel aluseks on võetud veebirakenduse PlanWise4Blue andmed, mis tuginevad 120 uuringule kalade kohta ja 102 uuringule mere põhjaelupaikade ja nende seisundi kohta. KSH aruandest ei nähtu aga viidatud uuringuid.

Lisaks on PlanWise4Blue veebirakenduses tuvastatavad üksnes 3 kalaliigi ja 7 mere põhjaelustiku andmed. Seega ei kajasta PlanWise4Blue veebirakendus kogu planeeringuala olemasolevat keskkonnaseisundit.

Lisaks olete märkinud KSH aruandes (vt KSH aruanne, lk 133, viide 44), et „PlanWise4Blue rakenduse tulemuste tõlgendamisel on oluline arvestada, et see on praegu kasutatav pigem diskussiooniplatvormina kui tegelikkuse kajastamise vahendina, kuna piisavate mõõtmistulemuste puudumise tõttu on osade parameetrite väärtused suure määramatusega. Lisaks on paljude uuemate inimkasutuste puhul (just interaktiivsete mõjude osas) teadmatus endiselt suur ning täpsemate prognooside saamiseks on vaja edaspidi läbi viia põhjalikumad teadusuuringud inimkasutuste interaktiivsete keskkonnamõjude määratlemiseks.“

PlanWise4Blue ei ole kasutatav tegelikkuse kajastamise vahendina. Seega ei saa ilma täiendavate planeerimisala keskkonnaseisundi uuringuteta jõuda järelduseni, et strateegilisel tasandil ei kaasne mereplaneeringu elluviimisel ebasoodsat kumulatiivset mõju ega olulisi

negatiivseid mõjusid kalastikule ja mere põhjaelustikule.

Muuhulgas on Pan Baltic Scope'i aruandes „Cumulative Impact Assessment for Maritime Spatial Planning in the Baltic Sea Region“ (2019) leitud, et Eestis on kumulatiivse mõju hindamise suurimaks puuduseks ulatuslik teaduspõhiste alusandmete puudumine erinevate survetegurite ja loodusväärtuste vahelistest põhjus-tagajärg seostest.¹

Kokkuvõttes on ebaõige väita, et viidatud uuringud koosmõjus kaasatud ekspertide hinnangutega koondavad erinevates teemades Eesti mereala tervikpildi.

Kriitiliste uuringute puudumine tähendab hoopis seda, et Eesti mereala tervikpilt on lünklik ja seda eriti kalastikku ja merepõhja elustikku puudutavas osas.

Seega tuginevad KSH-s tehtud järeldused nii kumulatiivse mõju kui ka olulise negatiivse mõju puudumise osas kalastikule ja mere põhjaelustikule üksnes ekspertide arvamustele ja oletustele.

Küsimused ja ettepanekud

1. Palun edastage viiteline loetelu nimetatud uuringutest (120 uuringut kalastiku ja 102 uuringut mere põhjaelustiku ning nende seisundi kohta).
2. Palun nimetada konkreetset ekspertid, kes on eriteadmistele tuginedes enda vastava seisukoha koondhinnanguna andnud.

2.Vastuväide

II. Ptk 2.3. Keskkonnakaalu- ja arvustamisega planeeringu väljatöötamisel

RM: „Selgitame, et võimalikke mõjusid merekeskkonnale, sh merepõhja elukeskkonnale ning kaladele ja koelmualadele on käsitletud strateegilisele planeeringule sobivas üldistusastmes. Mereala planeeringu koostamisel ja selle mõju hindamisel on lähtutud hetkel parimast olemasolevast teadmisest – kaasatud oma ala parimaid spetsialiste, võetud arvesse kogu merealal juba läbiviidud uuringute info (vastavad keskkonnavalased andmekihid), selle alusel koostatud täiendavad analüüsid ja teostatud modelleeringuid, mis laienevad kogu merealale. Mõjuhindamisel on hinnangute andmisel tuginetud rahvusvahelisele, teiste riikide praktikale ja teadmistele tuuleparkidega kaasnevatest mõjudest merekeskkonnale. Mõjude hindamine ja planeeringulahendus lähtub kehtivast seadusandlusest ja Teie kirjas toodud korduvad väited, et see nii ei ole, on väärad.“ (lk 5-6)

Vastuväide

Riigikohtu praktika kohaselt ei õigusta KSH abstraktne olemus planeeringuala olemasoleva keskkonnaseisundi uurimata jätmist (Hiiu Tuule otsus nr 3-16-1472, p 30).

Samuti toote ka ise oma vastuskirjas läbivalt välja vajaduse planeeringuala tegeliku keskkonnaseisundi täiendavaks uurimiseks (vt nt lk 9 p-id 5 ja 6, lk 28 p 2 jne).

Seega ei vasta planeeringu lahendus Riigikohtu juhiste ja nõuetele selles osas, kuidas tuleb KSH läbi viia.

3.Vastuväide

RM: „Ei saa nõustuda Teie vastuväitega, et planeeringulahenduse koostamisel on üks osa mõjutatavast merekeskkonnast - kalad ja koelmualad - täiesti uurimata ja arvesse võtmata

¹ Vt lk 18-19.

Arvutivõrgus: [http://www.panbalticscope.eu/wp-content/uploads/2019/11/PBS_Cumulative_Impacts_report.pdf]

planeeringulahenduse kujundamisel. Kalade koelmualade puhul on lähtunud muuhulgas HELCOM Pan Baltic Scope projekti raames kogutud infost, kus Läänemere äärsete riikide teadlased on olemasolevate andmete põhjal kaardistanud olulisemate kalaliikide tähtsamad elu- ja koelmualad kasutades mudeleid, mis arvestavad erinevate kalaliikide liigispetsiifilisi kriteeriume, nagu soolsus, sügavus, avatus lainetusele, footilise tsooni ulatus, vee läbipaistvus jt. Mudelite alusel koostatud kaardid on valideeritud vastavate liikide ja riikide ekspertide poolt. /.../ Sama infot kalade koelmualade kohta on kasutanud oma mereala planeeringu koostamisel ka meie naaberriigid (nt Läti mereala planeering).“ (lk 6)

Vastuväited

2018. aastal HELICOMi Pan Baltic Scope projekti raames kogutud kudealade andmed ei kajasta planeeringuala tegelikku keskkonnaseisundit. Antud uuringu raames ei viidud läbi spetsiaalseid uuringuid Eesti vetes (vastav kinnitus sisaldub ka KSH aruandes, lk 38). Tegemist on abstraktsel tasemel tehtud järeldustega võimalikest kudemisaladest Läänemeres.

Veelgi enam – uuring on seotud üksnes kolme kalaliigiga ega kajasta planeeringualasse jäävaid teisi liike, nende koelmuid ega kalade rändeteed.

Seega põhinevad KSH-s tehtud järeldused nii kumulatiivse mõju kui ka olulise negatiivse mõju puudumise osas oletustele ja arvamustele seoses planeeringuala kalastikuga või koelmutega.

4.Vastuväide

RM: „Kalastiku mõistet kasutatakse, pidades silmas kõiki meie vetes elavaid ja vaatlusalustele aladele sattuda võivaid kalaliike (lk 8). /.../ Kalastiku eksperdid on veendunud, et uuringuvajadus on suur Liivi lahe puhul, kuna sinna tuleb kudema nii avamere rääm kui seal koeb ka Liivi lahe rääm. Kuna valdavat osa merealast ei ole seal elavate kalaliikide ja kalade rände suhtes uuritud, siis tuleks enne potentsiaalselt kalastikku oluliselt mõjutavate tegevuste rakendamist viia neil aladel läbi vajalikud uuringud (lk 9).“

Küsimused ja ettepanekud

1. Palun selgitada, millisel objektiivsel alusel tehakse KSH-s järeldust olulise negatiivse mõju puudumise kohta kalastikule, kui puudub terviklik ülevaade (sh kaasatud kalastiku ekspertide veendumuse kohaselt) planeeringualasse jäävatest liikidest, nende koelmutest ja kalade rändeteedest?
2. Palun nimetada konkreetseid eksperdid, kes on sellise eriteadmiste rajaneva seisukoha andnud.

5.Vastuväide

III. Ptk 4.1.5. Vee kvaliteet

RM: „Eesti mereruumi planeerimise käigus kasutati keskkonnamõjude hindamiseks innovaatilist tööriista PlanWise4Blue (<http://www.sea.ee/planwise4blue>), mis hindab planeeritud inimtegevuste kumulatiivset mõju erinevatele loodusväärtustele. /.../ Tuuleparkide kohta on rakenduses [PlanWise4Blue] kokku 257 uuringut (sh mereala portaalis leitavad hüljeste ja linnustiku uuringuid) ning neist näiteks 120 uuringut on kalade kohta ja 102 uuringut mere põhjaelupaikade ja nende seisundi kohta. Seega ei ole tõene väide, et tuuleparkide mõju uuringud ei käsitlenud mereelupaiku ja kalu.“

Vastuväited

Vt vastuväited peatükis I.

Küsimused ja ettepanekud

Palun KSH aruandes viidata iga kalastikku ja mere põhjaelupaiku puudutava järelduse suhtes vastavale uuringule.

6. Vastuväide

IV. Ptk 4.2.1. Kalad

RM: „*Avameremadalikel võib kueda lest ja ei saa täielikult välistada ka räime kudemist mõningatel madalamatel aladel, ent kuna valdavalt asuvad planeeringualad nende liikide optimumidest sügavamal, siis olulist kattuvust kudealadega ei esine ning võimalik mõju nende liikide taastootmisele läbi kudealade kahjustamise on minimaalne. Hinnangut kinnitab ka värskelt valminud Kalanduse Teabekeskuse poolt tellitud ülevaade, kus koostaja Tartu Ülikooli Eesti Mereinstituudi vanemteadur M. Rohtla on hinnanud avamere tuuleparkide võimalikke mõjusid Läänemere kaladele. Uuringus nenditakse, et enamus seireandmetel põhinevaid uurimistöid on järeldanud, et avamere tuuleparkidel puudub ilmselge negatiivne mõju kalastikule vt <http://kalateave.ee/et/teadus-ja-arendustegevus/uurimused/9273-eestisse-planeeritavate-avamere-tuuleparkide-voimalikud-mojud-laanemere-kaladele-tartu-ulikool-2020>.“*

Vastuväited

Viidatud M. Rohtla poolt koostatud uuringus toodi välja, et suur enamus uuringutest seoses avamere tuuleparkide mõjust kalastikule on järeldanud, et „*avamere tuuleparkidel puudub kindlasti ilmselge negatiivne mõju kalastikule*“.

Tegemist ei ole M. Rohtla uuringu järeldusega, vaid viitega valdavale enamusele senistest uuringutest.

Veelgi enam - M. Rohtla kritiseerib neid uuringuid ja märgib, et „enamik avaldatud uuringuid on suhteliselt lühiajalised ning pikaajaliste mõjude kindlaks tegemist takistab ka kalavarude arvukuse looduslik kõikumine aastate vahel“.

M. Rohtla on seisukohal, et nii avamere tuuleparkide ehitamise, töö- ja demonteerimisfaasiga kaasneva müra mõju kui ka tööfaasiga kaasnevate elektromagnetväljade mõju kaladele on suuresti teadmata (vt viidatud uuringu lk 22).

Samuti asub M. Rohtla seisukohale, et KSH järeldused, mille kohaselt leitakse, et näiteks räime kudekoondistele puudub planeeringu elluviimisel oluline negatiivne mõju avamere tuuleparkidest tulenevast mürast, ei ole teaduslikult tõestatavad, sest selliseid uuringuid ei ole mitte kunagi korraldatud (vt viidatud uuringu lk 23).

Seega ei saa KSH tasandil teha järeldusi negatiivsete mõjude puudumise kohta, sest vastavad andmed puuduvad.

KSH järeldused negatiivsete mõjude puudumise osas on seega oletused.

M. Rohtla lisab (viidatud uuringu lk 25), et „*arvestades seda, kui palju esineb hetkel teadmatust avamere tuuleparkide mõjude uurimises, tuleks keskkonnamõjude hinnangutes rakendada ettevaatlikkuse printsiipi ja olla pigem konservatiivne müra ja elektromagnetväljade mõjude prognoosimises (st täpsete teadmiste puudumisel pigem*

eeldada, et negatiivsed mõjud esinevad).“

Kokkuvõttes moonutab RM enda vastuses M. Rohtla uurimust ja tema järeldusi.

M. Rohtla uuringu pinnalt ei saa teha järeldust ilmselgelt negatiivsete mõjude puudumise kohta kalastikule. Hoopis vastupidine järeldus on õige, sest M. Rohtla rõhatab ettevaatlikkuse põhimõtte tähtsust.

Küsimused ja ettepanekud

1. Palume selgitada ning põhjendada, kuidas on RM teinud M. Rohtla uuringu pinnalt sellised järeldused, mis on vastuolus M. Rohtla poolt avaldatud üheselt mõistetavate seisukohtadega.
2. Kui selliseid järeldusi RM teha ei saa, siis tuleb vastavalt KSH teksti parandada ja täiendada.

7. Vastuväide

RM: „Paraku on kogu Eesti mereala katvate uute andmete kogumine äärmiselt ressursimahukas ja ajaliselt pikk protsess, mida on Eesti riigile jõukohane läbi viia vajaduse põhiselt. Kalade koelmu- ja rändeuuringud on kallid ja ajamahukad. Koelmualade väljaselgitamiseks tuleb läbi viia merepõhja uuringud piiratud ajaaknas, sest marja areng kestab enamasti vaid kuni 2 nädalat. Ka marjast koorunud vastsed kanduvad hoovustega laiali lühikese aja jooksul. Kalade rännete uurimise puhul ei ole võimalik räume individuaalselt märgistada sellises koguses, mis võimaldaks suuremaid üldistusi teha. /.../ Lähtudes eeltoodust kogu Eesti merealal selliste uuringute läbiviimine ei ole põhjendatud.“ (lk 14)

Küsimused ja ettepanekud

Palun selgitada ja põhjendada täiendavalt, mis alustel ja põhjustel ei ole planeeringualale jäävate koelmualade uuringu läbiviimine põhjendatud juhtumil, kui (kalastiku) eksperdid on asunud seisukohale, et Liivi lahes olevate koelmualade kaardistamise suhtes on uuringuvajadus suur.

8. Vastuväide

RM: „Detailsed uuringud on kohustusliku tingimusena lisatud järgmisesse, hoonestusloa ja mõjude hindamise etappi. Selles etapis on juba võimalik täpsustada uuritavat ala ja mõjutegureid. Loamenetluse/KMH raames on võimalik igakordselt, arvestades tegevuse iseloomu ja eeldatavaid olulisi mõjusid (sh teada on tegevuse täpsem asukoht ja võimalik tehnoloogiline lahendus), laiendada hinnatavate tegevuste ja mõjude loetelu, mida poleks saanud teha praeguses strateegilise planeerimise faasis./.../ Meile teadaolevalt ei ole katvaid detailseid uuringuid läbi viidud ka teistes riikides.“ (lk 14)

Vastuväited

Tulenevalt Riigikohtu praktikast (3-16-1472, p 28) ei tohi KSH raames jätta mõju vajaliku täpsusega hindamata. Sedavõrd oluliste uuringute tegemine KSH-le järgnevates KMH ja loamenetluse etappides tähendab üksnes mõjude tagantjärele korrigeerimist ja leevendusmeetmete väljapakkumist.

KSH eesmärk on aga mõjutada arendustegevuse alternatiivide valikut otsustusprotsessi varases staadiumis, kui on veel võimalik analüüsida erinevaid alternatiive ja seeläbi

mõjutada strateegilisi valikuid.

Seega peab KSH mängima aktiivset rolli planeeringulahenduse kujunemisel, mitte piirduma planeerimisprotsessis väljatöötatud lahenduse mõjude hindamise, tagantjärele korrigeerimise ja leevendusmeetmete väljapakumise (vt 3-16-1472).

Loamenetluses võib lubada taotluse esitajal hiljem täielikult otsustada üksnes selliste aspektide üle, mille puhul ei esine ühtegi teaduslikult põhjendatud kahtlust, et nende tagajärjed ala ei mõjuta (EKo C-461/17: Holohan jt, p 46).

Olukorras, kus KSH-s on ebaõigesti määratletud tuuleenergeetika alad (st üksnes ühe võimaliku lahendusena) ega ole läbi viidud keskkonnamõjude hindamise kontekstis kriitilisi mereelustikku puudutavaid uuringuid, ei ole võimalik hiljem neid puudusi kõrvaldada.

9. Vastuväide

V. Ptk 4.4.1.1 Sotsiaal-kultuuriliste mõjude hindamise lähtekohad

RM: „Strateegilise planeerimise praktikas ei ole levinud kõikide huvitatud osapoolte arvamuste ja hoiakute väljaselgitamine kõikehõlmava süvauuringuna, samuti ei nõua seda planeerimisseadus ega keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seadus. /.../ Samuti toome välja, et sotsiaal-kultuuriliste mõjude hindamine ei ole keskkonnamõju strateegilise hindamise tavapäraseks osaks – see on täiendavalt tehtud hindamine, mis käsitleb mõjusid inimkeskkonna vaatest. Erinevalt looduskeskkonnast puuduvad sotsiaalsete ja kultuuriliste mõjude valdkonnas üksühesed normatiivid, millele planeerimise otsustusprotsessis toetuda.“ (lk 16)

Vastuväited

Vastavalt KeHJS § 40 lg 4 p 6 kohaselt on keskkonnamõju strateegilise hindamise kohustuslikuks elemendiks ka hinnangu andmine eeldatavalt olulise vahetu, kaudse, kumulatiivse, sünergilise, lühi- ja pikaajalise, soodsa ja ebasoodsa mõju kohta inimese tervisele ning sotsiaalsetele vajadustele ja varale ning kultuuripärandile.

Seega on ebaõige väita, et sotsiaal-kultuuriliste mõjude hindamine ei ole keskkonnamõju strateegilise hindamise tavapäraseks osaks.

10. Vastuväide

RM: „Mis uuringu alusel on KSH-s antud hinnang planeeringu positiivsele pikaajalisele mõjule? Tegemist on eksperdi hinnanguga, mis põhineb varasemal kogemusel ja lähtub mereala planeeringu eesmärkidest.“ (lk 16)

Küsimused ja ettepanekud

Palun nimetada eksperdi nimi, kes on vastava seisukoha andnud.

11. Vastuväide

RM: „Millisel viisil ja kuidas arvestatakse kalatööstusele tekkivate negatiivsete mõjudega? Kalatööstust eraldiseisvana käsitletud ei ole ja see ei ole ka ruumilise planeeringu ülesanne. Vastavalt planeerimisseaduse § 14 lg 5 on mereala planeeringu ülesandeks kalanduse toimimist tagavate meetmete määramine, mida on antud juhul ka tehtud.“ (lk 17)

Vastuväited

Viidatud PlanS § 14 lg 2 p 5 sätestab, et mereala planeeringu ülesandeks on kalanduse toimimist tagavate meetmete määramine.

Kalandus kujutab endast majandusharu, mis on seotud kalade ja teiste veeorganismide püügiga, kuid ka kalade ja teiste veeorganismide töötlemisega, mistõttu tuleb kalanduse all mõista ka kalatööstust. Seega on mereala planeeringu ülesanne määrata kindlaks ka kalatööstust tagavad meetmed.

Antud juhul ei ole õige väita, et KSH tasandil on kalatööstuse toimimist tagavaid meetmeid hinnatud ega selle vajadusega tegelikkuses arvestatud, sest puudub teadmine selle kohta, milline on mereala kalastik, millistel aladel on kalade arvukused suurimad, sh milline on kalade üldine saagikus, kas saagikuse ajad on ajas muutuvad ja kus asuvad kalade koelmualad.

12.Vastuväide

VI. Ptk 4.4.1.2. Kalandus

RM: „KSH aruanne on välja toonud, et oluline mõju kaladele puudub ja konkreetsetest tuulikuparkide arendustest tulenevat mõju tuleb hinnata tegevusloa tasandil. Kui puudub mõju kalastikule, puudub ka mõju mereimetajale.“ (lk 18)

Vastuväited

Tegemist on lihtsustava oletusega.

Mereimetajate hulka kuuluvad näiteks hallhülged, kelle tähtsaks elualaks on kavandatav planeeringuala ning kes on mere ökosüsteemi tundliku osana inimtegevuse poolt otseselt mõjutatavad. Kalastikuga seonduvad muutused mõjutavad hülgeid kaudselt (ligipääs toidule), kuid planeeringu elluviimisega mõjutab otseselt hallhüljeste elualasid ka veelune müra ja lenduv hõljum (sh talvine jää lõhkumine ja sellega seonduvad häiringud).

13.Vastuväide

VII.KSH-s pole hinnatud planeeringu mõju Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi eesmärkidele

RM: „Mõjude hindamine keskendub planeeringuga kavandatu elluviimisega kaasnevale. EMKF on fond, mille eesmärk on ELi merendus- ja kalanduspoliitika elluviimine ajavahemikus 2014–2020. /.../ Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi eesmärkidega puudub Eesti mereala planeeringul vastuolo.“

Vastuväited

Kui KSH käigus ei ole arvestatud ega hinnatud kalatööstust tagavaid meetmeid ning puudub teadmine selle kohta, milline on planeeringuala kalastik, millistel aladel on kalade arvukused suurimad, sh milline on kalade üldine saagikus, kas saagikuse ajad on ajas muutuvad ja kus asuvad kalade koelmuala - ei saa väita, et KSH toetab Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi eesmarke.

Oletuste ja andmete puudumise tõttu saab esitada üksnes uue täiendava oletuse, mitte aga põhjendatud järelduse selle kohta, et planeering toetab mere bioloogiliste ressursside säilitamist ja kalavarude majandamist.

14. Vastuväide

VIII. KSH on vastuolus seaduse ja Riigikohtu praktikaga. Ettepanekud.

RM: „/.../ Tuulikute arvu, töötamise aja ja võimsuse määramine üleriigilise pikaajalise planeeringuga ei ole otstarbekas, kuna võib kaasa tuua planeeringu kiire aegumise“ (lk 21)

Vastuväited

Riigikohus on asjas nr 3-16-1472 (p 30) selgitanud, et KSH menetluse tõhusaks läbiviimiseks tuleks hindajal lähtuda nn maksimumstsenariumist, st kavandatava tegevuse elluviimisest suurimas mahus, mida koostatav planeerimisdokument võimaldaks. Seega on KSH tasandil võimalik täpsustada näiteks tuulikute parameetreid, arvu jm maksimumstsenariumi alusel, sh puuduks oht planeeringu kiireks aegumiseks.

Ilma maksimumstsenariumit hindamata ei saa teha KSH-s sisulisi valikuid, milline mereala on tuuleenergeetika arendamiseks parim võimalik lahendus.

15. Vastuväide

RM: „/.../ Müra modelleerimiseks on vajalikud nii tuulikute täpsed asukohad, võimsus, tehnoloogiline tüüp kui ka ümbritseva keskkonna müraga seotud asjaolud (nt laevaliikluse sagedus). Vastav tingimus on seatud tegevusloa tasandile, kus vastavad alusandmed on olemas.“ (lk 21)

Vastuväited

Selline lahendus on õigusvastane.

Riigikohus on Hiiumaa tuuleparkide vaidluses (3-16-1472, p 28) selgitanud, et „KSH raames ei tohi jätta mõju vajaliku täpsusega hindamata ja KSH ülesanded täitmata argumendiga, et kindlalt ei ole teada arendustegevuse parameetrid.“

Seega on õiguslikus mõttes viga see, kui jäetakse erinevate tehniliste lahendustega kaasnevate keskkonnamõjude hindamine edasi järgmistesse menetlusetappidesse.

16. Vastuväide

RM: „/.../ Lisaks on seatud suunised ja tingimused teiste merekasutusviisidega arvestamiseks, mis ei ole küll välistavad, kuid omavad siiski selgeid vajadusi. Välistavatest teguritest loobumine tooks kaasa väga olulise ebasoodsa mõju teistele valdkondadele, mistõttu ei ole alternatiivses asukohas tuuleenergeetika arendamine võimalik (lk 22).“

Vastuväited

Võimalik ebasoodne mõju teistele merekasutusviisidele ei õigusta KSH tasandil erinevate alternatiivsete tuuleenergeetika alade hindamata jätmist. KSH on keskkonna kõrgetasemelist kaitset tagama pidav planeerimisdokument, mis peab olema ratsionaalselt ja objektiivselt kontrollitaval viisil koostatud.

Kokkuvõte

KSH-s on jätkuvalt olulised puudused, mistõttu ei vasta KSH seadusest tulenevatele nõuetele ja on vastuolus asjakohase Riigikohtu praktikaga (vt nt 3-16-1472).

KSH üldine eesmärk on arvestada planeeringu koostamisel ja kehtestamisel keskkonkaalutlusi, tagades seeläbi kõrgetasemelise keskkonnakaitse ning edendades säästva arengu põhimõtteid. Käesolev KSH ei vasta sellele eesmärgile.

Esiteks on KSH tasandil tegemata mitmed olulised kalastikku ja mere põhjaelustikku puudutavad uuringud. Isegi kui selliseid uuringuid on tehtud, siis ei ole neile tänaseni viidatud. Samuti ei kajasta olemasolevad uuringud kõiki planeeringualasse jäävaid liike, koelmualasid ja rändeteid. Seega on mitmed olulised keskkonnaalased küsimused jäänud KSH koostamisel hindamata.

Teiseks ei ole läbi viidud ega ole plaanis ka läbi viia kumulatiivsete mõjude uuringut. Kumulatiivsete mõjude suhtes järelduste tegemisel on kalastikku ja merepõhja puudutavas osas juhindatud PlanWise4Blue tööriistast, mis ei ole aga kasutatav tegelikkuse kajastamise vahendina. Seega jääb arusaamatuks KSH eesmärk ja mõte. KSH eesmärk ja mõte ei ole abstraktsel tasandil erinevate oletuste, ideede ja põhimõtete hindamine ning analüüsimine.

Kolmandaks kinnitab KSH õigusvastasust ehk sisuliste erinevate alternatiivide hindamata jätmist eriti selgelt ka see, et KSH-s pakutakse välja vaid üks tuuleenergeetika arendamise jaoks sobilik lahendus.

Neljandaks tõstatab kogu KSH kvaliteedi ja usaldusväärsus osas tõsiseid küsimusi see, kui RM kasutab allikaid läbipaistmatul viisil (ei viidata seisukohtades konkreetsele allikale või eksperdile) ning teeb allikate pinnalt järeldusi, mis ei vasta allikates sisalduvatele seisukohtadele või teeb allikatest nähtuvaga võrreldes hoopis vastuolus olevaid järeldusi (vt nt vastuväide nr 6). Sellise tegevuse tulemusel on avalikkusel ning puudutatud isikutel olulisel määral häiritud sisuline osalemine KSH protsessis ning enda seisukohtade kujundamisel. KSH menetluse käigus ei tohi eksitada, sest vastasel juhul ei saa rääkida avalikkust kaasavast menetlusest.

Tuginedes eeltoodule ootame ausat, sisulist ning kaasava toimega vastust käesolevale kirjale.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Esta Tamm
MTÜ Liivi Lahe Kalanduskogu
Tegevjuht

Lugupidamisega

Esta Tamm
MTÜ Liivi Lahe Kalanduskogu
tegevjuht